

Pregledni članak

UTICAJ PANDEMIJE COVID-19 NA SVETSKU TURISTIČKU INDUSTRIJU SA OSVRTOM NA REPUBLIKU SRBIJU

Ivana Popović¹,

1 Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu,
Studentski Trg 3/3, Beograd, Srbija

Kontakt: ivanapopovicljig573@gmail.com ; Tel.: +38 164 555 3419

Apstrakt: Pandemija COVID-19 postala je globalno pitanje od marta 2019. godine. Ovaj rad ima za cilj prikaz uticaja pojave korona virusa na industriju turizma i ugostiteljstva u svetu, sa posebnim osvrtom na Republiku Srbiju. Tokom istraživanja uticaja, korišćeni su kvalitativno-kvantitativni, analitički i komparativni metod. Svi napori koje mnoštvo zemalja sveta masovno preduzima kako bi sprečili širenje virusa, poput socijalne distance, samoizolacije, zatvaranja granica i sličnih akcija, imali su veliki uticaj na nisku turističku potražnju u celom svetu. Azija i Pacifik zabeležili su pad dolazaka za 82% u periodu januar-oktobar 2020. Bliski Istok je zabeležio pad od 73%, dok je Afrika zabeležila pad od 69% u ovom desetomesečnom periodu. Međunarodni dolasci u Evropu i Ameriku opali su za 68%. Dolasci međunarodnih turista u Srbiju u periodu januar-oktobar 2020. godine opali su za 72% u odnosu na isti period 2019-te godine. U Republici Srbiji u decembru 2020. godine, u odnosu na decembar

2019. godine, broj dolazaka turista manji je za 67,1%, a broj noćenja manji je za 59,9%. U decembru 2020. godine, u odnosu na decembar 2019. godine, broj noćenja domaćih turista manji je za 46,7%, a broj noćenja stranih turista manji je za 75,6%. Mnogi stručnjaci predviđaju da će ova pandemija uzrokovati globalnu ekonomsku recesiju, ali je neminovno da je potrebno formulisati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne planove kako bi se obezbedio što lakši i brži oporavak turističke industrije u celom svetu.

Ključne reči: turizam, COVID-19, turistička potražnja, ugostiteljstvo, ekonomska recesija.

1. Uvod

Turistička industrija bila je jedno od najvećih svetskih tržišta, sve dok svet nije naišao na pandemiju 21. veka: COVID-19. Pandemija izazvana virusom COVID-19, proglašena početkom 2020. godine, predstavlja najveći izazov sa kojim se svet suočio u periodu od Drugog svetskog rata (Cvetković & Janković, 2020; Cvetković & Martinović, 2020; Hussaini, 2020), zadajući pre svega udarac globalnom turističkom privređivanju i kretanju turista. I pored toga što postoji neizvesnost budućeg kretanja zaraze korona virusom, koja otežava procene budućih ekonomskih i turističkih kretanja, ono što se sa sigurnošću može reći da je šok pandemije pogodio ekonomiju i turizam i sa strane tražnje i sa strane ponude. Tražnja je pogođena smanjenjem potrošnje domaćinstava, koja troše samo za osnovne potrebe, poput hrane, lekova i zaštitne opreme, dok je ponuda pogođena činjenicom da su mnogi privredni subjekti smanjili ili potpuno zaustavili svoj rad usled zahteva da se održava socijalna distanca i smanje kontakti (Prašćević, 2020). Svakako, globalna ekonomska recesija ne može mimoći ni našu zemlju, a naročito ne sektore turizma i ugostiteljstva, uzimajući u obzir sve mere koje se sprovode u cilju suzbijanja pandemije. Neke od preduzetih mera poput zatvaranja granica, obavezne socijalne distance i obavezne primene zaštitnih sredstava imaju direktan uticaj na smanjenje turističkog prometa. Na drugoj strani Vlada Republike Srbije donela je čitav niz kratkoročnih mera kojima se ublažavaju negativne ekonomske i socijalne posledice uticaja virusa COVID-19 u oblasti fiskalne, monetarne i trgovinske politike, dok se zatvaranjem ugostiteljskih objekata samo zadaje dodatni udarac na turističku politiku. Turistička tražnja je opala u celom svetu. Azija i Pacifik

zabeležili su pad dolazaka za 82% u periodu januar-oktobar 2020. Bliski Istok je zabeležio pad od 73%, dok je Afrika zabeležila pad od 69% u ovom desetomesečnom periodu. Međunarodni dolasci u Evropu i Ameriku opali su za 68% (UNWTO, 2020). Dolasci međunarodnih turista u Srbiju u periodu januar-oktobar 2020. godine opali su za 72% u odnosu na isti period 2019-te godine (RZZS, 2021).

Cilj ovog rada je prikaz uticaja pojave korona virusa na industriju turizma i ugostiteljstva u svetu, sa posebnim osvrtom na Republiku Srbiju, dok se zadatak odnosi na prikaz mogućih kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih planova kako bi se obezbedio što lakši i brži oporavak turističke industrije u celom svetu.

2. Metodologija istraživanja

U ovom radu su za analizu korišćeni sekundarni podaci. Postavljeno je pitanje „Kako i koliko je COVID-19 uticao na turističku industriju sveta?“ Kako bi se došlo do relevantnih podataka, korišćeni su članci iz časopisa, kritike, izveštaji svetske turističke organizacije, izveštaji republičkog zavoda za statistiku i novinski članci vezani za intervjue sa radnicima u turističkom sektoru. Tokom istraživanja uticaja virusa na turizam, korišćeni su kvalitativno-kvantitativni, analitički i komparativni metod. Takođe, korišćenjem raspoloživih podataka izvršena je i deskriptivna analiza trenutnog stanja turističke industrije i ostalih sektora koji je čine.

3. Rezultati

Na osnovu dobijenih podataka može se zaključiti da je pandemija korona virusa najveći izazov od Drugog svetskog rata sa kojim se svet suočio. Kako bi funkcionisao, turizmu su potrebne otvorene granice i stabilni politički i zdravstveni uslovi, a kako je pandemija dovela do svetskog kolapsa, turizam je pretrpeo najveći udarac u turističkom privređivanju i kretanju turista. Sve turističke destinacije u svetu su uvele određene restrikcije, te je većina zatvorila svoje granice za strane turiste ili zabranila dolazak turistima iz pojedinih područja u kojima je došlo do velikog širenja zaraze virusom (Eho, 2020).

Kriza COVID-19 koja se odvijala prouzrokovala je veliki pad turističkih aktivnosti širom sveta, uključujući Latinsku Ameriku i Karibe. Kako je pandemija dosegla region, a sve veći broj zemalja zatvorio granice u martu, dolasci turista su opali za više od 50% u martu i blizu 100% u aprilu. Unutar turističkog sektora na Karibima, posebno je pogođen nautički turizam. Od 2010. do 2018. godine ovaj sektor je rastao u proseku za 7,8% godišnje. Međutim, kako se pandemija širila svetom, broj putnika je opao na gotovo nulu do sredine marta 2020. godine (Panetta, 2020). Ova situacija otežala je brodovima koji su se u trenutku proglašenja pandemije nalazili na otvorenom moru. Naime, nije bio moguć pronalazak luka za pristajanje nakon što je nekoliko zemalja odbilo da usidri brodove za krstarenje za koje se pretpostavljalo da su putnici na njima zaraženi, što je uticalo na to da neki brodovi ostanu na moru nedeljama. Američki Stejt department izdao je naredbu o zabrani jedrenja u američkim vodama od 14. marta do najkraće 24. jula, koja se odnosila na sve kompanije. Kao rezultat, kompanije su morale otkazati većinu putovanja ili ponekad ploviti praznim brodovima, a zaposleni su se suočavali sa smanjenjem plata i otkazima. Prema nedavnom istraživanju Karipskog hotelijerskog i turističkog udruženja (CHTA), očekuje se da se prvo oporave karipska poslovna i rekreativna putovanja, a zatim kopnena putovanja iz Sjedinjenih Država i Kanade, zatim iz Evrope, što je povoljno za ponovno pokretanje usidrenih brodova (CHTA, 2020).

Svetska turistička organizacija Ujedinjenih nacija (UNWTO) ukazuje da su se dolasci međunarodnih turista u Afriku smanjili za 35% u periodu od januara do aprila 2020. godine. Zemlje kao što su Gambija, JAR, Egipat, Kenija i mnoštvo drugih koje su u velikoj meri zavisne od turizma bile su prinuđene da zatvore brojna turistička preduzeća. Afričke zemlje čije ekonomije zavise od turizma su stoga primorane da povećaju svoje zaduživanje, čime potencijalno produžavaju svoj ciklus siromaštva. Na primer, Republika Južna Afrika, zemlja sa značajnim turističkim sektorom, prvi put u svojoj istoriji uzela je kredit od MMF-a od 4,3 milijarde američkih dolara (Issahaku, 2020).

Evropska Unija je kao vodeća turistička destinacija, sa 40% ukupnih međunarodnih dolazaka, posebno pogođena. Turizam doprinosi BDP-u Evropske Unije sa 10%, uključuje 2,4 miliona privrednih subjekata od kojih su čak 90% mala i srednja preduzeća, čineći ukupno 12% zaposlenih u EU ili 23 miliona direktnih ili indirektnih radnih mesta, a čak 37% radnika

zaposlenih u turizmu u EU su mlađi od 35 godina. Pojedine zemlje su posebno ugrožene jer zavise od turizma. Tako je smanjen broj turističkih rezervacija za 90% u odnosu na isti period prethodne godine. Procenjuje se da je izgubljeno čak 6 miliona radnih mesta u EU, uz veliki pad prihoda od turizma: hoteli beleže pad od 85%, tur-operatori 85%, putovanja i prevoz vozom 85%, putovanja kruzerima i putovanja avionom čak 90% (Praščević, 2020).

Azija je veoma zavisna od putovanja i turizma, a posebno Južna Azija, koja je generator radnih mesta u turizmu (procenjeno oko 47,7 miliona radnih mesta u 2019-toj godini) (The World Bank Group, 2020). Mnoga pacifička ostrva imaju vrlo visoku zavisnost od turizma, ali će njihove granice i dalje biti zatvorene, sve dok se gotovo svo stanovništvo ne vakciniše, jer njihovi zdravstveni sistemi nemaju kapacitet da se izbore sa dodatnim širenjem korona virusa čiji bi uzrok bili turisti. Kao zemlje u kojima turistička industrija ima najveći procenat doprinosa BDP-u izdvajaju se Tajland, Hong Kong i Singapur, dok gotovo sva Indonežanska ostrva „žive od turizma”, te ove zemlje i trpe najveći šok (ADB, 2020).

Avio industrija jedna je od najteže pogođenih sektora zbog izbijanja COVID-19. Zbog problema sa korona virusom, gotovo sve zemlje su zatvorile svoje aerodrome i otkazale sve letove. Dostupni podaci Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO, 2020) za mart 2020. godine ukazuju na smanjenje ukupnog vazdušnog saobraćaja u svetu za 38%. Prema podacima ICAO, broj međunarodnih putnika opao je sa 44% na 80% do kraja 2020. godine zbog izbijanja COVID-19 (UNWTO, 2020). Rezervacija avio karata gotovo da nema. Azija i pacifički region (-98%) pokazuju najveći pad prodatih karata i počeli su da zatvaraju svoje aviokompanije malo posle prvog uvođenja ograničenja putovanja u Kini. Avio rezervacije iz Evrope (-76%), Amerike (-67%), Afrike i Bliskog Istoka (-65%) imale su ozbiljne padove u prvom kvartalu 2020. godine (UNWTO, 2020). IATA predviđa ukupan gubitak od 113 milijardi američkih dolara za avio- industriju (IATA, 2020).

Sektor ugostiteljstva, koji zavisi direktno od turizma, usled pandemije je rezultirao zatvaranjem mnogih ugostiteljskih preduzeća, ali je značajno smanjena i potražnja za onim preduzećima kojima je dozvoljeno da nastave da posluju. Gotovo svi restorani su ograničili svoje poslovanje samo na „hranu za poneti”. Ograničenja putovanja i policijski čas koje su izdale

vlasti dovele su do naglog pada broja hotela koji posluju, kao i njihovih prihoda.

3.1. Uticaj pandemije na turizam Republike Srbije

U 2019. godini rezultati koji su postignuti u sektoru turizma bili su odlični. Srbija je imala porast od 7% u ukupnim dolascima i 7% u broju noćenja. Prihod od turizma porastao je na 1,4 milijarde evra, u poređenju sa 1,2 miliona evra ostvarenih 2018. godine. Na osnovu rezultata postignutih u prva dva meseca 2020-te, predviđalo se da će 2020. biti najuspešnija godina još od 1989. godine. Samo u ta prva dva meseca Srbija je imala porast od 21% u ukupnim dolascima i 22% u broju noćenja. Međutim, od proglašenja pandemije u martu mesecu, turizam je zadobio najveći udarac. Usled otkaza putovanja stranih i domaćih turista, turističke agencije, turistički vodiči, hoteli i banje su se suočili sa gubitkom posla. S druge strane, turističke agencije su pored otkazanih rezervacija imale i dodatni problem, a to je polisa osiguranja. Što se tiče otkazanih rezervacija za domaće turiste, agencije su predložile rešenje da svojim kupcima mogu dati zamenljive vaučere za njihov aranžman, a Ministarstvo je prihvatilo taj predlog. Međutim, ovo je bilo kratkoročno rešenje problema, jer to znači samo odlaganje obaveza turističkih agencija, koje moraju da ih ispune ili vrate novac kupcima do 1. januara 2022. godine. Kako su mnoge od njih bile u velikom deficitu, zatvorile su svoje poslovnice, a sa tim je i veliki broj ljudi ostao bez posla. (China CEE Institute, 2020).

U avgustu 2020. godine devizni priliv od turizma je bio u padu za 35,3% izraženo u evrima (114 miliona evra), odnosno za 33,1% u US dolarima (133 miliona US dolara), u odnosu na avgust 2019. godine. U prvih osam meseci 2020. godine devizni priliv od turizma je bio u padu za 22,1% izraženo u evrima (575 miliona evra), odnosno za 22,9% u US dolarima (642 miliona US dolara), u odnosu na isti period 2019. godine. Prema zvaničnim podacima Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija (MTTT), predviđeni gubitak turističkog sektora u 2020. godini biće oko milijardu evra. Prihod u ovom sektoru opao je za 90%. U drugoj polovini 2020-te godine došlo je do rasta domaćeg turizma. Međutim, budući da je Srbija mala zemlja, sa prosečnom platom od oko 470 evra, sa velikim brojem ljudi koji su ostali bez posla, nivo prihoda od domaćih turista ne može biti dovoljan da pokrije ukupan gubitak (MTTT, 2020a).

**Tabela 1. – Broj turista i njihovih noćenja
u periodu od 1985. do 2020.godine**

Godina	Broj turističkih dolazaka			Broj noćenja		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
1985.	4.605.915	3.820.263	785.652	13.129.419	11.602.158	1.527.261
1990.	3.939.867	3.059.742	880.125	11.669.782	10.201.605	1.468.177
1995.	2.432.107	2.341.078	91.029	8.124.460	7.870.220	254.240
2000.	2.169.225	2.003.549	165.676	7.696.290	7.265.197	431.093
2005.	1.988.469	1.535.790	452.679	6.499.352	5.507.604	991.748
2010.	2.000.597	1.317.916	682.681	6.413.515	4.961.359	1.452.156
2015.	2.437.165	1.304.944.	1.132.221	6.651.852	4.242.172	2.409.680
2019.	3.689.983	1.843.432	1.846.551	10.073.299	6.062.921	4.010.378
2020.	1.820.021	1.374.310	445.711	6.201.290	4.936.732	1.264.558

Izvor: Republički zavod za statistiku, 2021

Na osnovu tabele 1 može se zaključiti da je u 2020. godini registrovano 6,2 miliona noćenja, što je za 38,4% manje nego prethodne godine. U 2020. godini ukupan broj dolazaka turista u Republiku Srbiju iznosio 1.820.021 (pad od 50,7% u odnosu na 2019., od čega su domaći činili 1.374.310 (pad od 25,4%)). Broj dolazaka stranih turista iznosio je 445.711 (pad od 75,9% u odnosu na 2019.). U 2020. godini ostvareno je 6.201.290 noćenja turista (pad od 38,4% u odnosu na 2019), od čega su domaći turisti ostvarili 4 936 732 noćenja (pad od 18,6% u odnosu na 2019.), dok je kod broja noćenja stranih turista zabeležen pad od 68,5% (1.264.558) u odnosu na 2019. godinu. Srbija je u 2019-toj godini bila nadomak ostvarenja najvećeg turističkog prometa iz 1985.godine, ali je zbog pandemije promet bio gotovo dva puta manji. Kao jedinu svetlu tačku možemo izdvojiti činjenicu da je domaći turizam u 2020-toj godini bio visoko iznad inostranog, što prethodnih godina nije bio slučaj.

U Republici Srbiji u decembru 2020. godine, u odnosu na decembar 2019. godine, broj dolazaka turista manji je za 67,1% (tabela 2). Nakon rasta u januaru i februaru, od marta turistička aktivnost beleži loše rezultate. Najznačajniji međugodišnji pad (94,6%) registrovan je u aprilu, dok je u kasnijim mesecima ostvaren nešto veći broj noćenja, ali i dalje znatno manji nego u istom periodu 2019. godine.

Tabela 2. – Broj turista po mesecima 2019. i 2020. godine

	I	II	III	IV	V	VI
2019.	177.750	195.932	233.302	300.927	384.840	358.529
2020.	220.733	232.995	102.623	6.293	47.730	170.411
	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2019.	391.387	448.310	344.038	332.044	253.502	269.422
2020.	193.912	294.334	195.633	168.497	98.218	88.642
Ukupno 2019.	3.689.983					
Ukupno 2020.	1.820.021					

Izvor: MTTT, 2020b

Na osnovu dosadašnjih procena, većina eksperata dolazi do zaključka da će biti potrebno dve do četiri godine da turizam vrati rezultate koje je ostvarivao pre pandemije korona virusa.

4. Zaključak

Izbijanje pandemije COVID-19 je ozbiljno uticalo na način života ljudi širom sveta, a posebno na ekonomski rast i stvaranje ekonomske recesije usled karantina, ograničenja putovanja i socijalnog distanciranja. Svetska turistička organizacija Ujedinjenih nacija (UNWTO) izvestila je da su ograničenja putovanja na globalnom nivou 2020. godine najteže pogodila turističku industriju u poređenju sa ostalim delatnostima. Kako se pandemija širila svetom, broj putnika je opao na gotovo nulu do sredine marta 2020. godine, što je dalje dovelo i do enormnog pada prihoda od turizma. Došlo je do naglog pada industrije avio- putovanja, ugostiteljstva i zaposlenosti. Domaći turizam pokreće oporavak nekoliko destinacija, ali u većini slučajeva samo delimično, jer ne nadoknađuje pad međunarodne tražnje. Jednom kada stopa zaraze padne, biće potrebne intervencije na globalnom, nacionalnom i regionalnom nivou kako bi se povratilo poverenje putnika i stimulisala potražnja.

Većina eksperata dolazi do zaključka da će biti potrebno dve do četiri godine da turizam vrati rezultate koje je ostvarivao pre pandemije korona virusa. Kako bi uspela da povрати stepen razvijenosti turizma, Srbija će, kao

i ostale zemlje, morati mnogo da radi na unapređenju kvaliteta turističke ponude. Turistička preduzeća, na čelu sa Turističkom organizacijom Srbije, moraće da ulože veliki napor u promotivne aktivnosti, koje će biti usmerene i ka stranim tržištima, i prema regionu, ali i ka domaćim turistima kako bi nastavili da više putuju unutar svoje zemlje.

Očekuje se da će vakcinisanje protiv COVID-19 i uvođenje kovid pasoša pomoći povratku poverenja potrošača i doprineti ublažavanju ograničenja putovanja i normalizaciji putovanja tokom godina koje dolaze.

5. Reference

1. Asian Development Bank – ADB (2020). *The Impact of COVID-19 on Developing Asia: The Pandemic Extends into 2021*. ADB Brief. No 159, pp.5. Pristupljeno 26.03.2021. Dostupno na: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/656521/impact-covid-19-developing-asia-extends-2021.pdf>
2. China CEE Institute (2020). *Struggles of the tourism sector in Serbia during the COVID-19 pandemic*. Weekly briefing Vol.34, No.2, pp.1-3.
3. CHTA - Caribbean Hotel and Tourism Association (2020). “CARICOM’s Trade and Economic Council approves strategy for the re-opening of regional economies”, 12 May. Pristupljeno 06.03.2021. Dostupno na: <https://today.caricom.org/2020/05/07/caricom-trade-and-economic-council-approves-strategy-for-the-re-opening-of-regional-economies/>
4. Cvetković, V., & Janković, B. (2020). Private security preparedness for disasters caused by natural and anthropogenic hazards. *International Journal of Disaster Risk Management*, 2(1), 23-33.
5. Cvetkovic, V., & Martinović, J. (2020). Innovative solutions for flood risk management. *International Journal of Disaster Risk Management*, 2(2), 71-100.
6. Eho (2020). *Osvrt na uticaj pandemije virusa COVID-19 na turizam*. Jovičić, D. 30.04.2020. Pristupljeno 25.03.2021. Dostupno na: <http://www.eho.com.hr/news/svrt-na-uticaj-pandemije-virusa-covid-19-na-turizam/17406.aspx>
7. Hussaini, A. (2020). Environmental Planning for Disaster Risk Reduction at Kaduna International Airport, Kaduna Nigeria. *International Journal of Disaster Risk Management*, 2(1), 35-49.

8. IATA (International Air Travel Organization) (2020), COVID-19: Updated Impact Assessment, 14 April, Montreal.
9. ICAO (International Civil Aviation Organization) (2020), Effects of Novel Coronavirus (COVID-19) on Civil Aviation: Economic Impact Analysis, Montreal.
10. Issahaku, A.(2020). *Covid-19 and Tourism in Africa: An Unprecedented Shock*. Italian Institute for international political studies, october 2020. Pristupljeno 19.03.2021. Dostupno na: <https://www.ispionline.it/en/publicazione/covid-19-and-tourism-africa-unprecedented-shock-27640>
11. Panetta, G. (2020). *Cruise ship bookings for 2021 are already on the rise despite multiple COVID-19 outbreaks*. Business Insider, Apr 12. Pristupljeno 05.03.2021. Dostupno na: <https://www.businessinsider.com/cruise-ship-bookings-are-increasing-for-2021-despite-coronavirus-2020-4>
12. Prašević A. (2020). *Ekonomski šok pandemije COVID 19- prekretnica u globalnim ekonomskim kretanjima*. pp.12-14
13. Republički zavod za statistiku (2021). Statistika ugostiteljstva i turizma. Saopštenje br.24, LXXI. Pristupljeno 01.03.2021. Dostupno na: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2021/Pdf/G20211024.pdf>
14. The World Bank Group (2020). Covid-19 and tourism in South Asia. Regional Brief, Washington, pp.4-5. Pristupljeno 25.03.2021. Dostupno na: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/198651593536242978/pdf/COVID-19-and-Tourism-in-South-Asia-Opportunities-for-Sustainable-Regional-Outcomes.pdf>
15. UNWTO (2020). *COVID-19 Related Travel Restrictions: A Global Review for Tourism*. Second Report as of 28 April 2020. Pristupljeno 10.03.2021. Dostupno na: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fspublic/2020-04/TravelRestrictions-28April.pdf>
16. Министарство трговине, туризма и телекомуникација РС (2020а). Статистички подаци о туристичком промету у Републици Србији за период јануар – август 2020. Приступљено 26.03.2021. Доступно на: <https://mtt.gov.rs/sektori/sektor-za-turizam/korisne-informacije-turisticki-promet-srbija-kategorizacija/>
17. Министарство трговине, туризма и телекомуникација РС (2020б). Статистички подаци о туристичком промету у Републици Србији за период јануар – децембар 2020. Приступљено 26.03.2021. Доступно на: <https://mtt.gov.rs/sektori/sektor-za-turizam/korisne-informacije-turisticki-promet-srbija-kategorizacija/>

Review article

THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE WORLD TOURISM INDUSTRY WITH REFERENCE TO THE REPUBLIC OF SERBIA

Ivana Popović¹,

1 Faculty of Geography, University of Belgrade,
Studentski Trg 3/3, Beograd, Srbija

Kontakt: ivanapopovicljig573@gmail.com ; Tel.: +38 164 555 3419

Abstract: The COVID-19 pandemic has become a global issue since March 2019. This paper aims to present the impact of the coronavirus on the tourism industry and hospitality in the world, with particular reference to the Republic of Serbia. During the impact research, qualitative-quantitative, analytical and comparative methods were used. All the efforts that many countries in the world are making en masse to prevent the spread of the virus, such as social distance, self-isolation, border closures, and similar actions, have had a major impact on low tourist demand worldwide. Asia and the Pacific recorded an 82% decrease in arrivals between January and October 2020. The Middle East recorded a decline of 73%, while Africa recorded a decrease of 69% in these ten months. International arrivals in Europe and America are lower by 68%. Arrivals of international tourists in Serbia in the period January-October 2020 decreased by 72% compared to the same period in 2019. In the Republic of Serbia in December 2020, compared to December 2019, the number of tourist arrivals decreased by 67.1%, and the number of overnight stays decreased by 59.9%. In December 2020, compared to December 2019, the number of overnight stays of domestic tourists decreased by 46.7%, and the number of overnight stays of foreign tourists decreased by 75.6%. Many experts predict that this pandemic will cause a global economic recession, but short-term, medium-term, and long-term plans inevitably need to be formulated to ensure the easiest and fastest recovery of the tourism industry worldwide.

Key words: tourism, COVID-19, tourist demand, hospitality, economic recession.